

Evropská unie
Evropský sociální fond
Operační program Zaměstnanost

Evaluační plán

Název projektu	Metodika pro Evidenci Respektující Rozvoj Psychiatrických Služeb
Doba realizace projektu	1.1.2017-31.12.2019
Evidenční číslo projektu	CZ.03.3.X/0.0/0.0/15_124/0006067
Hodnocená intervence	Metodika pro Evidenci Respektující Rozvoj Psychiatrických Služeb
Tvůrce evaluačních výstupů	Národní ústav duševního zdraví
Kontakt	PhDr. Petr Winkler
Externí oponent	
Kontakt	

Obsah

I. Základní informace o evaluaci intervence.....	3
1 Identifikace problému, na něž je projekt zaměřen	3
2 Cíl projektu a jeho popis.....	3
2.1 Intervenční logika projektu.....	4
2.2 Základní principy přístupu k evaluaci.....	6
3 Evaluační otázky	8
4 Interní dopadová evaluace.....	10
5 Hodnocení funkčnosti metodiky a znalostní platformy	10
6 Hodnocení využívání metodiky v praxi.....	11
8 Evaluační etapy a výstupy, harmonogram evaluace	13

I. Základní informace o evaluaci intervence

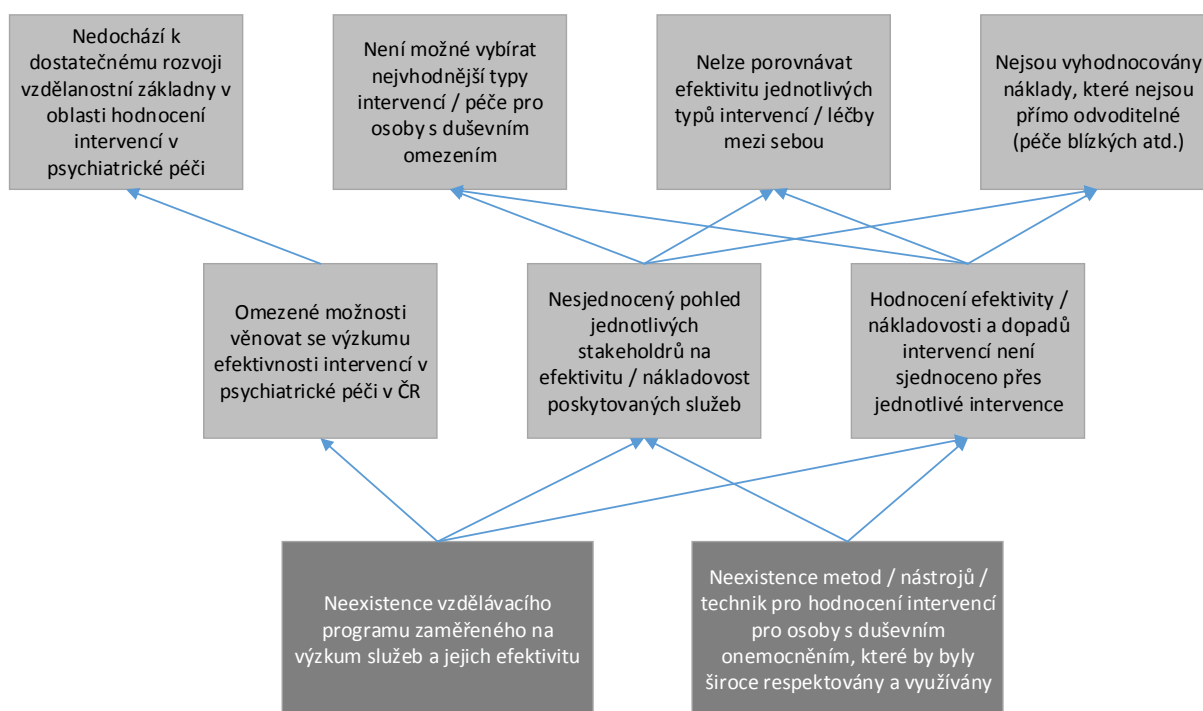
Tato kapitola zahrnuje základní informace o cílech intervence a jejích klíčových krocích a o základním nastavení evaluace.

1 Identifikace problému, na něž je projekt zaměřen

Projekt je zaměřen na stávající problematickou situaci, kdy nejsou dostupná všeobecně uznávaná a dostatečně validní vodítka pro hodnocení poskytovaných a/nebo pilotovaných inovativních intervencí zaměřených na osoby s duševním onemocněním.

V současné době není v ČR využívána metodika (vycházející z dobré praxe), pomocí níž by bylo možné hodnotit nákladovost poskytovaných služeb / intervencí a zároveň i efektivitu těchto služeb. Rovněž neexistuje v ČR vzdělávací program, který by se zaměřoval na výzkum služeb a jejich ekonomickou efektivitu. Důsledkem stávajícího stavu je i skutečnost, že doposud nevyšla žádná vysoce kvalitní česká studie, která by zkoumala nákladovou efektivitu a/nebo nákladovou utilitu sociálních intervencí.

Rozpad stávající problematické situace pak zobrazuje následující schéma.

2 Cíl projektu a jeho popis

Projekt přímo reaguje na výše uvedené problematické oblasti. Cílem projektu je za pomoci 13 národních a 4 mezinárodních expertů vytvořit do 36 měsíců **spolehlivou Metodiku pro hodnocení psychiatrických služeb v ČR**, která bude obsahovat a) nástroj pro měření nákladů spotřebovaných služeb, doprovozený kalkulací relevantních jednotkových nákladů, a b) matrix nástrojů pro měření výstupů (efektivity) psychiatrických služeb obsahující mimo jiné také nástroj pro měření recovery; a zároveň v tomto časovém horizontu také **vytrénovat novou generaci 9 specialistů, kteří budou tuto metodiku trvale využívat** při rozhodování o dalším vývoji systému péče o lidi s duševním onemocněním.

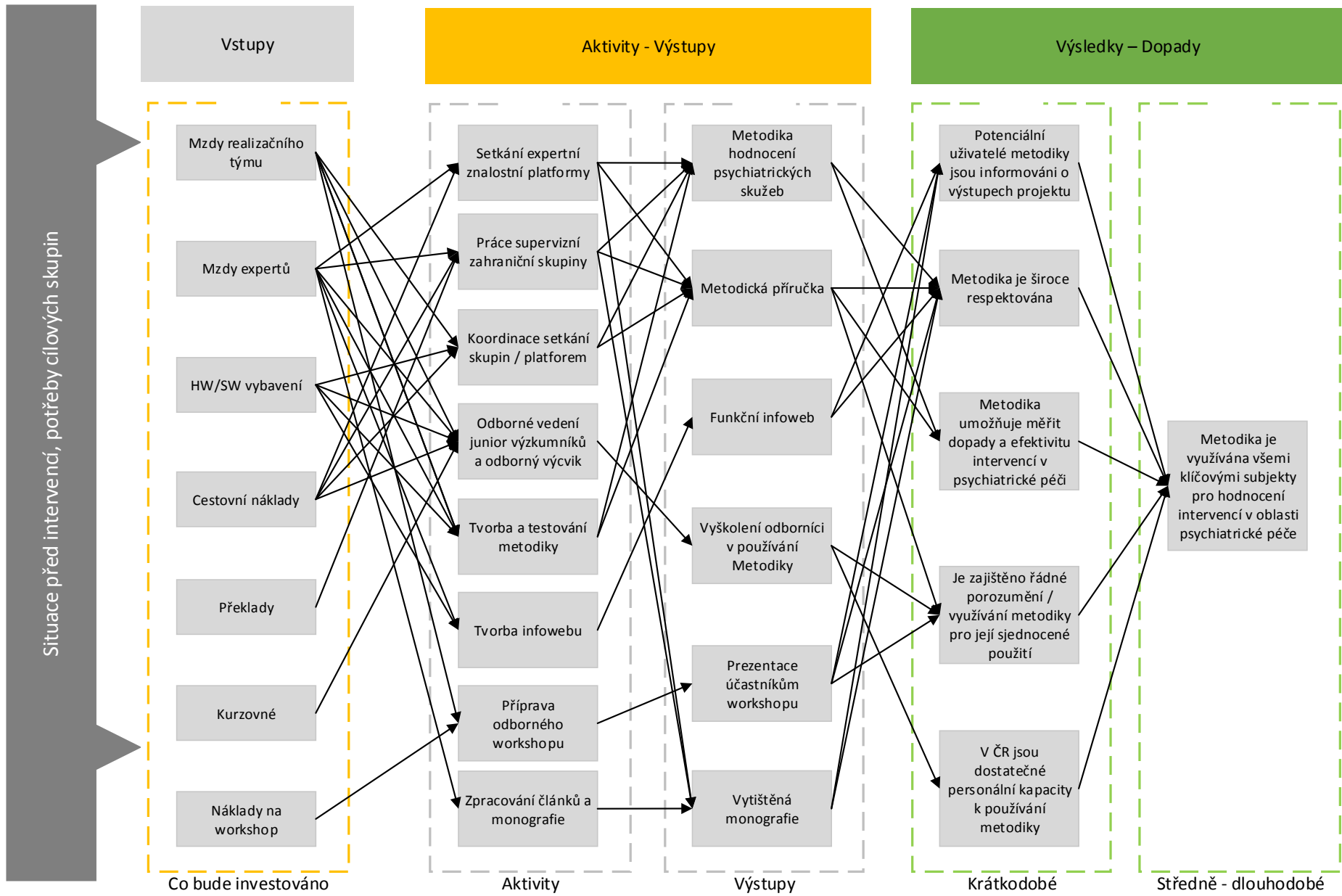
Specifické cíle projektu jsou následující:

- Ustanovit expertní znalostní platformu skládající se ze širokého spektra stakeholderů a udržet ji pro širší spektrum spolupráce i po ukončení projektu
- Ustanovit supervizní skupinu složenou z předních zahraničních odborníků z LSE, KCL a/nebo dalších podobně kvalitních institucí, kteří jsou experty této oblasti, a kteří budou dohlížet, radit a pomáhat v průběhu celého projektu
- Revidovat a vylepšit NUDZem vytvořený a v současnosti pilotovaný dotazník na spotřebu služeb klientem, který vychází z anglického konceptu CSRI, a který je šit na míru českým podmínkám
- Vypočítat "unit costs" pro služby čerpané klientem a umožnit tak přiřazení ekonomických nákladů k jednotlivým jednotkám spotřebované péče
- Revidovat a vylepšit NUDZem vytvořený a v současnosti pilotovaný matrix dotazníků měřících efektivitu péče o lidi s duševním onemocněním
- Vybrat a pilotovat dotazník měřící recovery u lidí s duševním onemocněním a začlenit ho do matrixu dotazníků
- Vytvořit postupy pro používání měřících nástrojů, které budou součástí výsledné Metodiky tak, abychom zajistili jednotné používání s vysokou inter-rater reliabilitou
- Vycvičit mladou generaci výzkumníků v oblasti ekon. evaluací v oblasti duševního zdraví
- Zajistit udržitelnost/plošné využití vytvořené Metodiky napříč ČR
- Transparentně komunikovat Metodiku napříč CS i platformou (infoweb).

Detailní popis projektu je uveden v projektové žádosti.

2.1 Intervenční logika projektu

Pro projekt byla zpracována intervenční logika, která je zobrazena následujícím schématem.

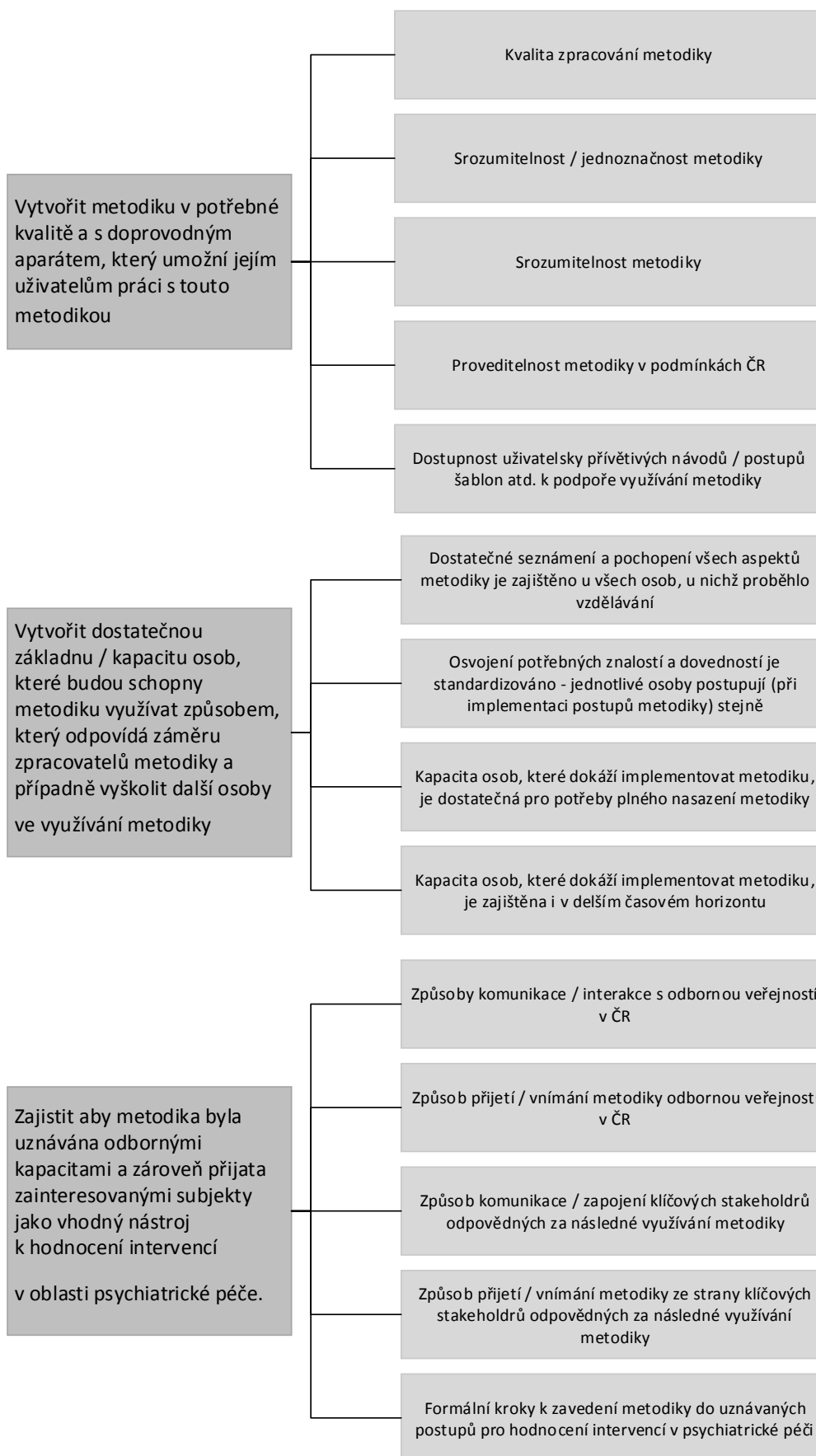
2.2 Základní principy přístupu k evaluaci

Evaluace bude zpracována v souladu s postupy TBIE. Evaluační tým se zaměří zejména na technickou stránku projektu a skutečné využití metodiky, zejména pak na způsob, kterým bude zajištěno prosazení používání metodiky do praxe. S ohledem na vysoce odbornou povahu klíčového výstupu projektu – metodiky a zapojení světově uznávaných odborníků na tvorbu této metodiky nelze předpokládat možnost vyhodnotit v dostatečném rozsahu obsahovou stránku metodiky. Pro hodnocení této oblasti pak bude nezbytné vycházet z hodnocení odborné veřejnosti. S ohledem na skutečnost, že metodiku budou tvořit v oboru vysoce uznávaní experti a celý proces bude podroben detailnímu review, považujeme zaměření evaluace za vhodné.

Evaluace je zaměřena na tři hlavní oblasti, které umožní dosažení finálního stavu, kdy je nově vytvořená metodika skutečně využívána pro hodnocení intervencí v psychiatrické léčbě a výstupy z jejího používání jsou respektovány klíčovými zainteresovanými subjekty. Třemi klíčovými oblastmi, které povedou k dosažení cíle, jsou:

- Vytvořit metodiku v potřebné kvalitě a s doprovodným aparátem, který umožní jejím uživatelům práci s touto metodikou
- Vytvořit dostatečnou základnu / kapacitu osob, které budou schopny metodiku využívat způsobem, který odpovídá záměru zpracovatelů metodiky
- Zajistit, aby metodika byla uznávána odbornými kapacitami a zároveň přijata zainteresovanými subjekty jako vhodný nástroj k hodnocení intervencí v oblasti psychiatrické péče.

Evaluace bude primárně zaměřena na jednotlivé tři výše zmíněné oblasti a jejich provázanost. Pro jednotlivé oblasti jsme identifikovali klíčové determinanty úspěšného dokončení jednotlivých oblastí, viz níže.

Na výše uvedených determinantech úspěšnosti projektu jsou pak založeny jednotlivé evaluační otázky a jejich operacionalizace, viz následující kapitola.

3 Evaluační otázky

Jak je uvedeno výše, evaluační otázky vycházejí z klíčových determinantů úspěchu projektu, které byly identifikovány na základě znalostí evaluačního týmu a na základě charakteristiky projektu.

Následující tabulka obsahuje hlavní evaluační otázky a jejich operacionalizaci.

Evaluační otázka	Operacionalizace	Vybrané nástroje ke sběru dat
Jakým způsobem bylo prosazeno využívání metodiky v praxi?	<p>Budou vyhodnoceny kroky, které byly učiněny nad rámec zapojení stakeholderů pro vyšší prosazení používání metodiky (např. formální závazky, certifikace metodiky atd.).</p> <p>Budou identifikována rizika / překážky využívání metodiky a opatření, která byla zavedena k jejich eliminaci a bude zhodnocena jejich funkčnost / účinnost.</p>	<p>Desk research</p> <p>IDI</p> <p>Případně CAWI</p>
Jakým způsobem je metodika využívána v praxi / bude využívána v praxi?	Budou identifikovány konkrétní případy využívání metodiky v praxi a případně závazky / výhled dalšího využívání metodiky.	<p>IDI</p> <p>CAWI</p> <p>Desk research</p>
Doplňující evaluační otázky		
Jakým způsobem reflektuje metodika aktuální trendy v oblasti hodnocení intervencí v psychiatrické péči a specifické podmínky ČR?	S ohledem na tým expertů, který bude metodiku připravovat a jejich exkluzivní znalosti v problematice (které evaluační tým nemůže konkurovat) se evaluační tým zaměří zejména na dostatečné zapojení všech expertů (skutečný přínos při psaní metodiky / formální účast na projektu) do přípravy metodiky. Pomocí rozhovorů a kontroly zápisů ze setkání (interní člen evaluačního týmu bude účasten vybraných jednání) posoudíme, do jaké míry se významné kapacity zapojily do přípravy metodiky. Předpokládáme, že zapojením širokého spektra vysoce uznávaných odborníků bude dosaženo vysoké kvality obsahové stránky metodiky.	<p>Desk research</p> <p>IDI</p> <p>Případně CAWI</p>

Evaluační otázka	Operacionalizace	Vybrané nástroje ke sběru dat
	<p>Rozhovory s vybranými experty v ČR budeme ověřovat možné využití metodiky ve specifických podmínkách ČR.</p> <p>V případě potřeby bude provedeno CAWI mezi zástupci odborné veřejnosti.</p>	
<p>Jaká je uživatelská přívětivost metodiky pro klíčové zainteresované strany a odbornou veřejnost?</p>	<p>Uživatelská přívětivost metodiky bude ověřena při rozhovorech s vybranými zástupci odborné veřejnosti a dále na základě expertní znalosti externího evaluátora. V případě dostupnosti obdobných zahraničních dokumentů bude proveden benchmark s těmito metodikami.</p> <p>V případě potřeby bude provedeno CAWI mezi zástupci odborné veřejnosti.</p>	<p>Desk research</p> <p>IDI</p> <p>Benchmark</p> <p>Případně CAWI</p>
<p>Jaké byly zajištěny kapacity pro použití metodiky v praxi při jejím plošném nasazení?</p>	<p>Bude ověřeno, jaké jsou stávající kapacity pro zpracování hodnocení dle metodiky a jaké nové kapacity byly vytvořeny.</p>	<p>Desk research</p> <p>CAWI</p>
<p>Jakým způsobem byl zajištěn stejný výklad / používání metodiky u všech osob?</p>	<p>Bude provedena analýza metodiky z hlediska její jednoznačnosti a srozumitelnosti. Zároveň dojde k ověření doprovodných materiálů / nástrojů zpracovaných pro účely implementace metodiky.</p> <p>S účastníky výcviku / odborného vedení proběhnou řízené rozhovory.</p>	<p>Desk research</p> <p>IDI</p>
<p>Jakým způsobem bylo zajištěno zapojení odborné veřejnosti do přípravy metodiky / jakým způsobem byly informovány zástupci odborné veřejnosti o zpracování metodiky?</p>	<p>Bude posouzena zpracovaná analýza zainteresovaných stran z hlediska úplnosti a přístupu k jednotlivým stakeholderům.</p> <p>Budou posouzeny nástroje, které byly použity k zapojení / informování jednotlivých subjektů.</p>	<p>Desk research</p> <p>Stakeholder analýza</p>

Evaluační otázka	Operacionalizace	Vybrané nástroje ke sběru dat
Jaké bylo přijetí metodiky odbornou veřejností?	Pomocí IDI / CAWI bude ověřeno vnímání zapojení / informovanosti zástupců odborné veřejnosti.	IDI / CAWI
Jakým způsobem bylo zajištěno zapojení klíčových stakeholderů do přípravy metodiky / jakým způsobem byly informovány klíčoví stakeholderi o zpracování metodiky?	Bude posouzena zpracovaná analýza zainteresovaných stran z hlediska úplnosti a přístupu k jednotlivým stakeholderům. Budou posouzeny nástroje, které byly použity k zapojení / informování jednotlivých subjektů.	Desk research Stakeholder analýza
Jaké bylo přijetí metodiky klíčovými uživateli metodiky?	Pomocí IDI / CAWI bude ověřeno vnímání zapojení / informovanosti klíčových uživatelů metodiky	IDI / CAWI

4 Interní dopadová evaluace

Výše zmíněné evaluační otázky, které bude zpracovávat externí evaluátor spolu s interním evaluátorem a realizačním týmem, se týkají především procesní evaluace. Jde zde tedy o to, zkoumat, zda je zamýšlená metodika relevantní z hlediska odborné veřejnosti, jestli byly osloveny všechny podstatné zainteresované strany, jakým způsobem bude zajištěno, aby byla metodika srozumitelná a široce přijímaná atd.

Proti tomu se interní dopadová evaluace zaměří na zhodnocení relevance cílů projektu, na kvalitativní hodnocení přínosů projektu (hodnocení subjektivních přínosů pro cílové skupiny, stakeholdery, na demaskování neočekávaných efektů projektu atd.). Interní dopadovou evaluaci bude zajišťovat interní evaluátor ve spolupráci s vedoucím realizačního týmu a výzkumníky.

5 Hodnocení funkčnosti metodiky a znalostní platformy

Hodnocení funkčnosti vytvořené metodiky bude spočívat v evaluaci jednotlivých kroků v komplexním procesu analytického zpracování empirických dat shromážděných pomocí sestaveného matrixu nástrojů a následné interpretace výsledků jazykem srozumitelným cílové skupině.

Jednotlivé kroky hodnocení metodiky:

- Hodnocení nástroje pro měření klientem spotřebovaných služeb
Nástroj bude hodnocen v následujících aspektech:
 - nástroj odpovídá mezinárodním standardům instrumentů používaných za tímto účelem
 - nástroj mapuje služby ve všech sektorech (sociální, zdravotní, neformální...) relevantní lidem s duševním onemocněním
 - vyplnění nástroje s jedním klientem nezabere více než 30 minut
 - k nástroji existuje manuál pro vyplnění
 - jednotlivým položkám uvedeným v nástroji odpovídají jednotkové ceny, tzn. peněžní ohodnocení jednotky poskytnuté služby

- k jednotkovým cenám existuje přehledný manuál, kde je uvedeno, jak byly vypočítány a jakým způsobem mohou být aktualizovány a modifikovány, aby odpovídaly jednotlivým zařízením
- Hodnocení matrixu nástrojů měřících outcomes v psychiatrické péči
Matrix bude hodnocen v následujících aspektech:
 - matrix mapuje nejdůležitější oblasti života lidí s duševním onemocněním, na jejichž zlepšení cílí nebo by měly cílit služby pro lidi s duševním onemocněním
 - přehled oblastí je sestaven a prioritizován v úzké spolupráci s lidmi s duševním onemocněním a jejich rodinnými příslušníky resp. neformálními pečovateli
 - k jednotlivým nástrojům v matrixu existuje buď školení, nebo plán na vytvoření takového školícího kurzu, nebo dostatečně srozumitelný manuál, pokud to charakter nástroje umožňuje
 - matrix nástrojů je senzitivní ke změně, tzn. schopen zachytit změnu v klientově situaci
 - matrix nástrojů obsahuje nástroj pro měření zotavení (recovery), na kterém existuje široká shoda mezi stakeholdery definovaná jako 80 % souhlas s vybraným nástrojem v rámci expertní platformy
- Existují experti, kteří umí matrix používat
 - 9 expertů je vyškolených v práci s hodnocením nákladové efektivity komplexních intervencí v psychiatrické péči za pomoci výše uvedených nástrojů
 - experti rozumí logice a designu evaluací nákladové efektivity služeb péče o lidi s duševním onemocněním, rozumějí procesu zpracování dat a umějí je interpretovat
- Existují empirická data sebraná za účelem hodnocení nákladové efektivity služeb péče o lidi s duševním onemocněním, a to za pomoci výše zmíněných nástrojů
- Shromážděná data byla analyticky zpracována za pomoci standardních a mezinárodně uznávaných postupů analýzy dat v ekonomických evaluacích
- Výsledky analýz byly adekvátně interpretovány
- Výsledky a interpretaci zmíněné analýzy byly konzultovány expertní platformou a s širokou platformou stakeholderů – lidé s duševním onemocněním a jejich rodinní příslušníci, poskytovatelé péče, decision makeři a pracovníci státní správy, akademická obec, zástupci pojišťoven, mezinárodní odborníci

6 Hodnocení využívání metodiky v praxi

Využívání metodiky v praxi je jednoznačným smyslem projektu, a tudíž také indikátorem jeho celkové úspěšnosti, neboť v sobě a priori nese úspěšnost předchozích oblastí evaluace. Jinými slovy, metodika bude v praxi používána pouze, pokud bude dobře fungovat znalostní platforma a metodika samotná. Vzhledem k tomu, že metodiku budou používat různí stakeholderi pro různé účely, bude také evaluace v tomto bodě rozdělena do několika segmentů, které jsou vzájemně provázány:

1. Poskytovatelé psychiatrických služeb jeví zájem o využívání metodiky k vyhodnocování svých služeb
 - Za dobu projektu bude vznikající metodikou alespoň pilotně ověřena efektivita minimálně dvou inovací v psychiatrických službách. V současnosti přichází v úvahu následující aplikace metodiky:
 - i. Evaluace projektu RACT v rámci spolupráce s Fokusem Mladá Boleslav, z.s. Jedná se o projekt, který zavádí psychoedukační kurzy pro rodinné příslušníky a tzv. RACT (Resource Group Assertive Treatment) intervence a zrcadlová setkání do komunitní péče.
 - ii. Dále uvažujeme o možnosti využít metodiku pro evaluaci projektu CDZ 1 a pro vznikající projekt Early Interventions. Vzhledem k tomu, že tyto projekty

jsou stále v přípravné fázi, nemůžeme jejich evaluaci v tuto chvíli zaručit. O dalším vývoji v této věci budeme průběžně informovat.

- Součástí evaluace služeb využívajících metodiku bude zhodnocení toho, jestli je její využívání přínosné jak pro poskytovatele, tak pro uživatele a jejich rodiny – informace o tomto postupu budou průběžně aktualizovány
 - Poskytovatelé psychiatrických služeb deklarují zájem použít vzniklou metodiku pro hodnocení zamýšlených služeb a inovací v alespoň třech projektových žádostech (žádostech o grant)
 - Poskytovatelé psychiatrických služeb inkorporují základní indikátory měření efektivity svých služeb do svého běžného provozu, aby byli sami schopni základně reflektovat efektivitu svých služeb, a to alespoň ve čtyřech případech, přičemž minimálně ve dvou případech půjde o v rámci reformy psychiatrické péče nově vzniklá centra duševního zdraví (tzv. CDZ).
2. Uživatelé a rodinní příslušníci lidí s duševním onemocněním aktivně podporují užívání vzniklé metodiky pro rozvoj psychiatrických služeb založený na důkazech.
 - Alespoň jedna organizace uživatelů nebo rodinných příslušníků uživatelů vydá tiskové prohlášení, ve kterém apeluje na plátce a poskytovatele služeb, aby užívali vytvořenou metodiku pro evaluaci svých služeb a zohledňovali výsledky v dalším rozvoji psychiatrických služeb
 3. Decision makeři jeví ochotu užívat evidenci plynoucí z nově vzniklé metodiky k dalšímu rozvoji psychiatrických služeb
 - Decision makeři (Ministerstvo zdravotnictví ČR, zdravotní pojišťovny) přijímají výsledky zjištěné na základě použité metodiky jako jeden z hlavních ukazatelů úspěšnosti reformy psychiatrické péče
 - Zástupci alespoň dvou krajů deklarují ochotu řídit budoucí rozvoj systému psychiatrické péče ve svém kraji na základě nově vzniklé metodiky
 4. Vědci používají nově vzniklou metodiku ke studiu efektivity psychiatrických služeb
 - Za dobu projektu vzniknou alespoň tři odborné články hodnotící efektivitu poskytovaných služeb či jejich inovací, a budou odevzdány do recenzního řízení v prestižních vědeckých časopisech s impakt faktorem větším než 2. Minimálně jeden z těchto článků bude již během projektu přijat k publikaci ve výše charakterizovaném časopisu.

V současné chvíli ještě není možné přesně určit, jakým způsobem bude probíhat měření inovací v oblasti péče o duševní zdraví založené na vznikající metodice, jelikož matrix výzkumných nástrojů ještě není ustanoven – to se bude dít průběžně v rámci vyjednávání se členy expertní platformy.

8 Evaluační etapy a výstupy, harmonogram evaluace

Následující tabulka obsahuje přehled klíčových výstupů evaluace, které budou předloženy poskytovateli dotace.

Výstup	Termíny předložení a schválení výstupů			Výstup za období (od-do)
	Plánovaný termín	Skutečný termín	Schválení výstupu	
1. Evaluační plán (EP)	30.4.2017	31.5.2017		
3. Průběžná evaluační zpráva (PEZ)	30.4.2018			
5. Závěrečná evaluační zpráva (ZEZ)	31.12.2019			